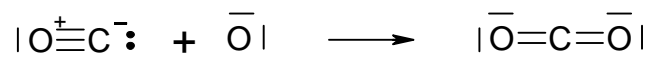
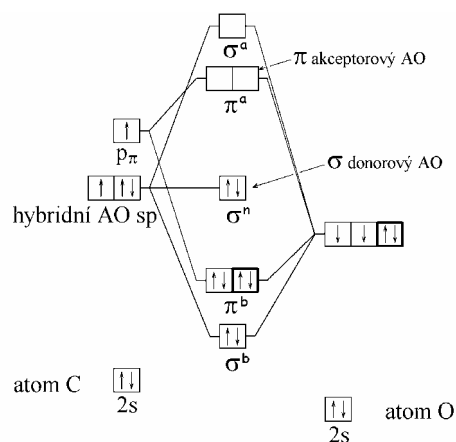

Oxid uhelnatý $\underline{\text{C}}\equiv\overline{\text{O}}^+$ je molekula isoelektronová s molekulou dusíku, od kterého se významně liší tím, že mnohem snadněji podléhá chemickým přeměnám. Jeho reaktivita, jak vyplývá ze srovnání vazebných energií $\text{C}\equiv\text{O}$ a $\text{N}\equiv\text{N}$ 1074 a 946 kJ/mol, nemůže pocházet z nedostatečné síly vazby C-O a proto většina jeho reakcí padá na vrub přítomnosti volných elektronových párů. Svědčí o tom například reakce CO s kyslíkem,

nebo sírou, kdy vzniká CO_2 , resp. COS , nebo reakce s halogeny (jak bylo výše uvedeno), případně existence mimořádně stálých sloučenin s přechodnými kovy (viz kap. 10.8).

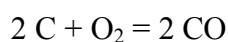
Elektronovou strukturu CO popisuje diagram energetických úrovní MO (obr. 10.6), ze kterého je zřejmý donorový i akceptorový charakter orbitalů σ^{n} a π^{a} , stejně dobře jako donor-

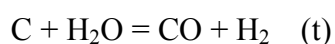
Obr. 10.6. Diagram energetických úrovní v molekule CO odpovídající formulaci $\text{C}^{\ominus} \equiv \text{O}^{\oplus}$

-akceptorový původ jedné z násobných vazeb a tedy i příčina rozdělení formálních nábojů na atomech uhlíku a kyslíku.

Oxid uhelnatý **vzniká** nedokonalým spalováním uhlíku

Průmyslový význam má rozklad vodní páry, při kterém se tvoří tzv. vodní plyn

Dále se k výrobě oxidu uhelnatého využívá generátorový plyn vznikající vedením vzduchu přes rozžhavený koks.

V laboratoři se oxid uhelnatý připravuje dehydratací kyseliny mravenčí HCOOH konc. kyselinou sírovou